

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Ρυθμίσεις για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου τομέα, τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και λοιπές διατάξεις»

του Υπουργείου Εσωτερικών

Ιανουάριος 2026

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 24 Δεκεμβρίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Τμήμα Β΄ της Διεύθυνσης Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο: *«Ρυθμίσεις για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου τομέα, τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και λοιπές διατάξεις»*.

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Γεώργιο Αμβράζη, Ιωάννη Παπαργύρη, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Γεώργιο Γωνιωτάκη και Δημήτρη Τζιαχρήστα**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Γεώργιος Γωνιωτάκης**, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες οι **κ.κ. Δημήτριος Γιακούλας**, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ, **Γεώργιος Θανόπουλος**, Προϊστάμενος Μονάδας Έρευνας, Τεκμηρίωσης και Ανάλυσης του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και **η κα Λήδα – Παναγιώτα Αλέπη**, Νομικός, Σύμβουλος Διεθνούς Αναπτυξιακής Στρατηγικής.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε δύο (2) συνεδριάσεις στις 8 Ιανουαρίου 2026.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το παρόν Σχέδιο Νόμου περιλαμβάνει παρεμβάσεις που έχουν έναν διάχυτο λειτουργικό χαρακτήρα και αγγίζει διάφορους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης.

Χωρίζεται σε 4 Μέρη και περιλαμβάνει 36 άρθρα.

Ειδικότερα:

Το Α΄ Μέρος «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ» περιλαμβάνει 4 Κεφάλαια:

- Κεφάλαιο Α΄ «ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ» (άρθρο 1-2).
- Κεφάλαιο Β΄ «ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ» (άρθρο 3- 19).
- Κεφάλαιο Γ΄ «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ» (άρθρο 20-25).
- Κεφάλαιο Δ΄ «ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρο 26-28).

Το Μέρος Β΄ «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ» περιλαμβάνει δύο κεφάλαια:

- Κεφάλαιο Α΄ «ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ» (άρθρο 29-30), και
- Κεφάλαιο Β΄ «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ» (άρθρο 31-34).

Το Μέρος Γ΄ «ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ» περιλαμβάνει το άρθρο 35, και τέλος

Το Μέρος Δ΄ «ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ» περιλαμβάνει το άρθρο 36.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το Σχέδιο Νόμου αποτελεί μία προσπάθεια που ευθυγραμμίζεται με γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης, καθώς αποτελείται από διατάξεις που επικαιροποιούν πλήθος παλαιών διατάξεων, ενώ κινείται στα πλαίσια ενοποίησης μητρώων με στόχο τη βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας και την προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου σε σύγχρονες ανάγκες (κινητικότητα, ψηφιακά μητρώα, ΟΚοιΠ).

Αρνητικά κρίνεται ο ιδιαίτερα περιορισμένος χρόνος που δόθηκε στην Ο.Κ.Ε. για να γνωμοδοτήσει επί του συγκεκριμένου νομοσχεδίου (απεστάλη στις 24 Δεκεμβρίου 2025 με τελική ημερομηνία ολοκλήρωσης της διαδικασίας στις 8 Ιανουαρίου 2026). Επιπρόσθετα το παρόν Σχέδιο Νόμου χαρακτηρίζεται από τη διάχυτη νομοτεχνική πολυδιάσπαση, καθώς στο σύνολο των 36 άρθρων του, επιφέρει αλλαγές σε 14 διαφορετικούς νόμους και προεδρικά διατάγματα. Την ίδια στιγμή ορισμένες ρυθμίσεις χρήζουν ενίσχυσης, ώστε να προάγεται η διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση, ιδίως μέσω της πρόβλεψης δημοσίευσης στοιχείων προσβάσιμων στο ευρύ κοινό (π.χ. για τους Εθνικούς εμπειρογνώμονες σε απόσπαση, για τους οργανώσεις της Κοινωνίας των πολιτών, για την παραχώρηση ακινήτων ΕΚΔΔΑ). Οι πολλαπλές παραπομπές σε προϋφιστάμενη νομοθεσία δυσχεραίνουν την κατανόηση από μη ειδικούς στον κάθε τομέα στον οποίο αναφέρεται το Σχ. Ν., ενώ η εισαγωγή νέων ειδικών εξαιρέσεων, ή ρυθμίσεων, αυξάνουν την κανονιστική πολυπλοκότητα. Παράλληλα, ελλείπει αιτιολογικής έκθεσης, ή έκθεσης αξιολόγησης συνεπειών της ρύθμισης, υπάρχει ασάφεια και αδυναμία εξακρίβωσης του πνεύματος του νομοθέτη, αλλά και γεννάται ανάγκη περαιτέρω τεκμηρίωσης ρυθμίσεων ως προς την αναγκαιότητα και την αναλογικότητά τους.

Το Σχέδιο Νόμου, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και της απλούστευσης των διαδικασιών και τη μείωση της γραφειοκρατίας, ρυθμίζει χρόνιες εκκρεμότητες κοινωνικών παροχών, όπως αυτή της «Βοήθειας στο Σπίτι» (α. 13), καταργεί παρωχυμένες διαδικασίες και ενοποιεί μητρώα, εκσυγχρονίζει παλαιές διατάξεις, και ενισχύει την αναγκαία λειτουργική ευελιξία στη διοίκηση όπως επιχειρείται με τις διατάξεις για αποσπάσεις και επιστροφές των Εθνικών Εμπειρογνώμωνων και με την κινητικότητα στη Δυτική Μακεδονία και τον Έβρο (α. 3 και 8 αντιστοίχως). Τονίζεται η συνεχής επαγρύπνηση ώστε οι προταθείσες εξαιρέσεις από γενικούς κανόνες (απόσπασης, παραμονής σε υπηρεσία κλπ) να μην αποδυναμώνουν τη συστηματικότητα του διοικητικού δικαίου και να μη θίγουν την αρχή της αναλογικότητας.

Βασικό τμήμα του Σχεδίου Νόμου αποτελεί η προσπάθεια που παρατηρείται στην ενοποίηση και βέλτιστη χρήση ψηφιακών βάσεων δεδομένων, με σκοπό τον πιο εύκολο έλεγχο και τον σαφέστερο καθορισμό αρμοδιοτήτων (π.χ. ΕΚΔΔΑ, Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών). Τέτοιες πρωτοβουλίες ενισχύουν τη διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση. Παράλληλα παρατηρείται έλλειψη σαφών προβλέψεων για δημιουργία βάσεων που είναι προσβάσιμες στον πολίτη, ενώ εντοπίζονται τόσο ελλείψεις εγγυήσεων διαφάνειας σε διαδικασίες επιλογής (π.χ. Μητρώο Συμβούλων Ακεραιότητας – η έμφαση δίδεται στο ποινικό προφίλ του εγγεγραμμένου), όσο και περιορισμένες προβλέψεις για δημόσια λογοδοσία (π.χ. άρθρο 10 περί παραχωρήσεων ακινήτων ΕΚΔΔΑ).

Ένα από τα πλέον σημαντικά τμήματα του Σχ. Νομου αποτελεί αυτό που αναφέρεται στις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (άρθρο 20-25). Προβλέπεται η δημιουργία ενός παρατηρητηρίου ενοποιώντας τις ψηφιακές βάσεις δεδομένων για τις οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Οι προταθείσες μεταβολές δεν αγγίζουν ζητήματα οργάνωσης και εγγραφής στα

προϋπάρχοντα μητρώα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Ενδεικτικώς δεν καταργεί την ύπαρξη και τις προϋποθέσεις ένταξης στο Ειδικό Μητρώο, ή στη Βάση Δεδομένων, αν και εισάγει προβλέψεις που αναφέρονται σε οικονομικά ζητήματα πληρωμής του προσωπικού των οργανισμών που είναι εγγεγραμμένοι στο ειδικό μητρώο.

Στο «Παρατηρητήριο Ο.Κοι.Π. και Λουπών Φορέων Μη Εμπορικής Οικονομικής Δραστηριότητας» προβλέπεται να εγγράφονται υποχρεωτικά Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, Μη Κηβερνητικοί Οργανισμοί, κοινωφελείς φορείς, σωματεία, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες και ιδρύματα που δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα. Παράλληλα, προβλέπεται η ανάπτυξη διαλειτουργικότητας με ΕΡΓΑΝΗ II και ΑΑΔΕ. Στο σημείο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία η ανακοίνωση στο ΕΡΓΑΝΗ των εθελοντών που μία οργάνωση χρησιμοποιεί συστηματικά ή για τους οποίους λαμβάνει κάποια επιχορήγηση από εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα. Την ίδια στιγμή, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η έννοια του εθελοντισμού είναι πλήρως συνυφασμένη με τη λειτουργία της κοινωνίας των πολιτών, η οποία συναθροίζεται αυτοβούλως για την προάσπιση κοινών καλών. Οποιαδήποτε ρύθμιση οφείλει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας, ώστε να μην καταλύεται στην πράξη ούτε το δικαίωμα ούτε η δυνατότητα ελεύθερης προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο και παρουσίας σε δράσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Στο χώρο των σωματείων το Σχέδιο Νόμου προβλέπει την ίδρυση ειδικού ηλεκτρονικού μητρώου στο Υπουργείο Εσωτερικών, όπου θα καταχωρούνται σωματεία του Αστικού Κώδικα, τα οποία και εποπτεύονται από τις Περιφέρειες. Επιχειρείται η μείωση της γραφειοκρατίας, καθώς προβλέπεται ότι το μητρώο θα διαλειτουργεί με πληροφοριακά συστήματα της ΑΑΔΕ και του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Θα πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι το πεδίο εφαρμογής είναι ασαφές, καθώς δεν είναι ξεκάθαρο ότι συμπεριλαμβάνει μόνο τα σωματεία γενικού σκοπού. Την ίδια στιγμή, οι προτεινόμενες προβλέψεις έχουν ως αποτέλεσμα ότι αν ένα σωματείο δεν εγγραφεί ή δεν επικαιροποιήσει τα στοιχεία του, δεν θα μπορεί να ολοκληρώνει την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και δεν θα επιτρέπεται να λάβει καμία οικονομική ενίσχυση από το Δημόσιο.

Τέλος, το παρόν Σχ. Ν. εισάγει μία θεσμική μεταβολή μεταφέροντας το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ) από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο Υπουργείο Εσωτερικών. Το μητρώο συνεχίζει να φιλοξενείται τεχνικά στις υποδομές της ΓΓΠΣΨΔ, αλλά ο πολιτικός και διοικητικός έλεγχος περνά στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Το ΕΜΖΣ, με τα υπομητρώα του επαναδιατυπώνεται ως κεντρικό εργαλείο χάραξης πολιτικής για τα ζώα συντροφιάς, ενώ προβλέπεται η δυνατότητα ανάπτυξης ψηφιακής εφαρμογής στο ΕΜΖΣ για την αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων και παραβάσεων του νόμου, ενισχύοντας το πλέγμα προστασίας με ένα πανελλαδικό, ενιαίο σύστημα καταγγελιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 3

Αποσπάσεις για απασχόληση προσωπικού ως εθνικού εμπειρογνώμονα ή για απασχόληση σε υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 6 ν. 1104/1980

Το άρθρο 3 επιφέρει αλλαγές στο άρθρο 6 του Ν. 1104/1980 που αποτελούσε τον Νόμο περί εκπροσώπησης της Ελλάδος στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Τόσο οι ευρωπαϊκοί φορείς όσο και διεθνείς οργανισμοί λειτουργούν ευρύτατα με τον μηχανισμό απόσπασης εθνικών εμπειρογνωμόνων, ήτοι ατόμων που εργάζονται στον δημόσιο τομέα κάθε κράτους (*Seconded National Experts*). Οι εθνικές ρυθμίσεις των κρατών-μελών συνήθως εναρμονίζονται προς την πρακτική των εθνικών εμπειρογνωμόνων που είναι σε απόσπαση (π.χ. επιδόματα, διάρκεια, νομική κατάσταση). Επίσης οι εθνικές ρυθμίσεις των κρατών μελών της ΕΕ παρουσιάζουν παρόμοιες υπηρεσιακές διαδικασίες που επιτρέπουν την απόσπαση δημοσίων υπαλλήλων ως εθνικών εμπειρογνωμόνων, ή για απασχόληση σε υπηρεσίες της Ε.Ε., ή διεθνών οργανισμών, με ρυθμίσεις θέσης, διάρκειας, αμοιβών/αποζημιώσεων και διαδικασίας έγκρισης.

Το άρθρο εκσυγχρονίζει την ορολογία με την αντικατάσταση παλαιότερων παρωχημένων όρων («κοινοτική» με «ενωσιακή»). Η κυριότερη μεταβολή αφορά αυτή του εδαφίου β, που αφορά τον τρόπο διενέργειας της απόσπασης των εθνικών εμπειρογνωμόνων. Πιο συγκεκριμένα με το παρόν Σχ. Ν. μεταβάλλεται η ανάγκη ύπαρξης Κοινής Υπουργικής Απόφασης τριών Υπουργείων (Εσωτερικών, Οικονομίας και αρμόδιου Υπουργείου) και η απόφαση μετατίθεται στα εκάστοτε αρμόδια όργανα του αρμόδιου Υπουργείου (ή Ανεξάρτητης Αρχής) και του Υπουργείου Εσωτερικών. Η συνυπογραφή της απόφασης από τον Υπουργό Οικονομικών περιορίζεται μόνο στην περίπτωση που η απόσπαση επιφέρει επιπλέον κόστος στον κρατικό μηχανισμό, όταν δηλαδή αυτό δεν καλύπτεται από πόρους της ΕΕ ή των διεθνών οργανισμών. Μία τέτοια διαδικασία κινείται στα πλαίσια ευελιξίας της δημόσιας διοίκησης, αλλά παραλείπει την πρόβλεψη δημοσιοποίησης στοιχείων που θα ενίσχυαν τον τομέα της δημόσιας διαφάνειας και παρακολούθησης σχετικών δημοσιονομικών στοιχείων (π.χ. με τη δημοσιοποίηση συγκεντρωτικών καταλόγων εθνικών εμπειρογνωμόνων).

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την προσθήκη παραγράφου που να προβλέπει ρητά την υποχρέωση δημοσίευσης συγκεντρωτικών καταλόγων με στοιχεία αποσπάσεων των Εθνικών Εμπειρογνωμόνων με στόχο την προώθηση αρχών διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση.

Άρθρο 4

Μετατροπή οργανικών θέσεων του κλάδου Οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ. ή ΠΕ Οδοντιατρικής ειδικότητας ΠΕ Οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας - ΕΣΥ σε οργανικές θέσεις του κλάδου Ιατρών Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ. του άρθρου 6 του ν. 2519/1997.

Το άρθρο 4 του Σχ. Ν. μετατρέπει τις θέσεις του κλάδου των οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας σε θέσεις του κλάδου των ιατρών δημόσιας υγείας. Και εν προκειμένω, ελλείψει αιτιολογικής έκθεσης κρίνεται δυσχερής η διαπίστωση του σκοπού μίας τέτοιας μεταβολής. Για την προταθείσα μεταβολή προβλέπεται μεν μία ταχεία διαδικασία μίας απλής διοικητικής διαπιστωτικής πράξης (παρ. 4), όμως για τη διασφάλιση διαφάνειας προτείνεται η συγκεντρωτική

δημοσιοποίηση καταλόγων με το σύνολο του αριθμού που μεταφέρονται στον κλάδο των ιατρών, καθώς και η σαφής ένδειξη της ειδικότητας τους. Στα πλαίσια δε της εναρμόνισης των εθνικών διατάξεων με το ενωσιακό δίκαιο (π.χ. Οδηγία 2000/5/ΕΚ και 2005/36/ΕΚ¹), οι προτάσεις του Σχ. Ν. οφείλουν να διασφαλίζουν τη σαφή αναφορά στα διαφορετικά επαγγέλματα υγείας (ιατρών, οδοντιάτρων), ώστε να μην δημιουργούνται προσκόμματα στην μετακίνησή τους μέσα στην ΕΕ. Η διευκόλυνση της παροχής υπηρεσιών πρέπει να εξασφαλίζεται λαμβάνοντας σοβαρότητα υπόψη την υγειονομική περίθαλψη και κοινωνική μέριμνα στην ΕΕ.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις και κωλύματα εγγραφής στο Μητρώο Συμβούλων Ακεραιότητας - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 26 ν. 4795/2021

Το άρθρο 5 του Σχ. Ν. τροποποιεί άρθρα του Ν. 4795/2001 περί της εγγραφής, των προϋποθέσεων και κωλυμάτων για την εγγραφή στο Μητρώο Συμβούλων Ακεραιότητας. Διευρύνεται η δεξαμενή των φορέων από τους οποίους μπορούν να προέρχονται τα μέλη του Μητρώου (περιλαμβάνονται πλέον ρητά και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των ΟΤΑ) και αυξάνεται στα 5 έτη η ελάχιστη απαιτούμενη δημόσια υπηρεσία μετά τον διορισμό ή τη μετάταξη. Ο Ν. 4795/2021 προέβλεπε εν συνόλω κωλύματα τα οποία ήταν εστιασμένα σε σοβαρά πειθαρχικά παραπτώματα.

Το Σχ. Ν. δίδει έμφαση στην πρόληψη της διαφθοράς και στην ενίσχυση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση, ορίζοντας σε πολύ στενά πλαίσια την έννοια της ακεραιότητας με την καθολική εξαίρεση από την εγγραφή ακόμα και σε περιπτώσεις εκκρεμούς πειθαρχικής δίωξης οποιασδήποτε φύσης. Αντί για έναν κλειστό κατάλογο αδικημάτων, το νομοσχέδιο παραπέμπει πλέον στο άρθρο 8 του Κώδικα Κατάστασης

Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26), για τα πλημμελήματα που συνδέονται με ποινική καταδίκη, στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαραστάση και ανάκληση διορισμού, ενώ περιλαμβάνει κάθε κακούργημα. Προβλέπει ότι δεν εγγράφονται ούτε όσοι τελούν υπό ποινική ή πειθαρχική δίωξη για οποιοδήποτε σχετικό αδίκημα, ή πειθαρχικό παράπτωμα, αλλά ούτε και όσοι έχουν τιμωρηθεί τελεσίδικα με σοβαρή πειθαρχική ποινή. Οι νέες προϋποθέσεις εφαρμόζονται όχι μόνο στις νέες αιτήσεις αλλά και αναδρομικά, με επανεξέταση των κωλυμάτων για όλα τα ήδη εγγεγραμμένα μέλη του Μητρώου.

Η έμφαση στην ανάγκη διαφάνειας και ακεραιότητας είναι ακρογωνιαίος σημασίας στη δημόσια διοίκηση και δημιουργεί ασφάλεια και εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Την ίδια στιγμή εγείρονται προβληματισμοί με την παρούσα ρύθμιση περί πιθανής σύγκρουσης της ρύθμισης αυτής με την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας. Ενδεχομένως η ύπαρξη της έκθεσης συνεπειών του Σχ. Ν. να παρείχε πρόσθετες προς αυτό πληροφορίες.

Η Ο.Κ.Ε. Προτείνει την επανεξέταση και επαναδιατύπωση της έκτασης και την αδιαβάθμητη φύση των κωλυμάτων εγγραφής στο Μητρώο, ιδίως ως προς εκκρεμείς ποινικές ή πειθαρχικές διαδικασίες, ώστε να διασφαλίζεται η αναλογικότητα και το τεκμήριο αθωότητας. Παράλληλα, προτείνει να υπάρξει εισαγωγή εδαφίου που να προβλέπει το πλαίσιο και τη διαδικασία επανεξέτασης των εγγεγραμμένων μελών.

¹ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/recognition-professional-qualifications/automatic-recognition_en#:~:text=Dentists

Άρθρο 8

Ειδική ρύθμιση για την κινητικότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου - Προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 8Α του ν. 4440/2016

Στο άρθρο 8 του Σχ. Ν. εισάγεται ειδική ρύθμιση κινητικότητας για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου. Προβλέπεται ότι υπάλληλοι που αιτούνται να αποσπαστούν ή να μεταταχθούν σε συγκεκριμένους φορείς της περιοχής μπορούν να αποδεσμεύονται από την υπηρεσία προέλευσής τους, ακόμη και αν δεν πληρούται το συνήθως απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης του κλάδου τους. Πρόκειται για μια κατ' εξαίρεση διευκόλυνση, με σαφή στόχευση σε περιοχές με ιδιαίτερες αναπτυξιακές ή εθνικές ανάγκες.

Παρότι αναγνωρίζεται η στοχευμένη αντιμετώπιση αναγκών και δημογραφικών-διοικητικών ανισοτήτων, η Ο.Κ.Ε. προτείνει η οποιαδήποτε παρόμοια ενέργεια να συνοδεύεται από αξιολόγηση επιπτώσεων, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα αποδυναμώνονται υπέρμετρα οι υπηρεσίες προέλευσης ή ότι θα υφίσταται πλάνο για την αντιμετώπιση του δημιουργηθέντος κενού. Προτείνεται επομένως η εισαγωγή πρόβλεψης περί ανάγκης ύπαρξης αξιολόγησης επιπτώσεων και πλάνου δράσης, για την εύρυθμη λειτουργία και των υπηρεσιών προέλευσης.

Άρθρο 10

Παραχώρηση χρήσης ακινήτων του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης - Προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 14 του π.δ. 57/2007

Στα πλαίσια λειτουργικής αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και με στόχο τη διασφάλιση διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση προτείνεται η εισαγωγή ρητής πρόβλεψης για τη δημοσίευση των αποφάσεων που όπως αναφέρει το Σχέδιο Νόμου καθορίζουν τη διάρκεια της παραχώρησης, τις υποχρεώσεις εκείνου προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση, το αντάλλαγμα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 11

Δυνατότητα επιστροφής αποφοιτησάντων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης στην οργανική τους θέση - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 24 π.δ. 57/2007

Με το Π.Δ 57/2007 προβλέπεται ότι οι απόφοιτοι της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης ο διορισμός τους γίνεται με «Ειδικό σύστημα διορισμού» και με συγκεκριμένα πλεονεκτήματα σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα Ν.3528/2007. Με το άρθρο 11 αντιμετωπίζεται η πιθανότητα εισερχόμενοι στην ΕΣΔΔ να μην αποφοιτήσουν επιτυχώς από αυτήν, ήτοι να μην ολοκληρώσουν τον κύκλο σπουδών λόγω απουσιών ή άλλης αδυναμίας ή να ολοκληρώσουν τον κύκλο σπουδών, αλλά να μην αποφοιτήσουν. Το Σχέδιο Νόμου διευκρινίζει ότι εκπαιδευόμενοι που ολοκλήρωσαν τον κύκλο σπουδών χωρίς να αποφοιτήσουν διορίζονται σε κλάδους ΠΕ ή ΤΕ με βάση τα τυπικά τους προσόντα στον κατώτερο βαθμό εισαγωγής του κλάδου στην υπηρεσία διορισμού τους (συνήθως Δ), υπογραμμίζοντας ότι η μη αποφοίτηση τους τους θέτει εκτός ειδικού καθεστώτος αποφοίτων της ΕΣΔΔ (δηλαδή διορισμός σε βαθμό Β και ταχεία ανέλιξη).

Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι υποδαυλίζεται η ποιότητα και το κύρος της ΕΣΔΔ, αλλά και η θεώρηση της ποιότητας του σώματος των αποφοίτων, αφού μία τέτοια λεπτομερής ρύθμιση καλύπτει διοικητικά την αποκατάσταση οιαδήποτε φοιτά στην ΕΣΔΔ.

Επομένως η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η ανωτέρω ρύθμιση αντιβαίνει τις αρχές της αξιοκρατίας και της αριστείας και θεωρεί ότι θα πρέπει να απαλειφθεί.

Άρθρο 13

Ρύθμιση θεμάτων Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» - Τροποποίηση παρ. 4 και προσθήκη παρ. 4Α, 4Β και 8 στο άρθρο 91 του ν. 4583/2018

Η πρόβλεψη περί συστηματικής λειτουργίας των παροχών που δίδονται με τη «Βοήθεια στο Σπίτι» αναγνωρίζει ένα κρίσιμο κοινωνικό πρόβλημα. Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την εισαγωγή εδαφίου για την αιτιολόγηση της δεκαετούς δέσμευσης του προσωπικού, ώστε να διασφαλίζεται η αρχή τήρησης κανόνων ισότητας και αναλογικότητας. Ενδεικτικώς προτείνεται η εξέταση της δυνατότητας ύπαρξης ευελιξίας μετακινήσεων και σταδιακής αποδέσμευσης, ώστε να διασφαλίζεται η αναλογικότητα και η υπηρεσιακή βιωσιμότητα, χωρίς να θίγεται η συνέχεια του Προγράμματος.

Άρθρο 18

Δικαίωμα υπογραφής Μηχανικών κατηγορίας ΠΕ και ΤΕ που διατίθενται στους ΟΤΑ στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων – Τροποποίηση άρθρου 48 ν. 4795/2021

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την εισαγωγή εδαφίου ή παραγράφου με σαφή προσδιορισμό των ορίων και προϋποθέσεων άσκησης του δικαιώματος υπογραφής, ώστε να αποφεύγονται ερμηνευτικές ασάφειες και ενδεχόμενες συγκρούσεις αρμοδιοτήτων, ενισχύοντας τόσο την ασφάλεια δικαίου, όσο και την ευθύνη των υπογραφόντων.

ΑΡΘΡΑ 20 έως 28

Άρθρο 20

Ηλεκτρονική βάση δεδομένων «Παρατηρητήριο Ο.Κοι.Π. και Λοιπών Φορέων Μη Εμπορικής Οικονομικής Δραστηριότητας»

Το άρθρο 20 προβλέπει τη δημιουργία μιας νέας, ενιαίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων στο Υπουργείο Εσωτερικών με την επωνυμία «Παρατηρητήριο Ο.Κοι.Π. και Λοιπών Φορέων Μη Εμπορικής Οικονομικής Δραστηριότητας». Η βασική αλλαγή που εισάγει είναι η διεύρυνση του πεδίου υποχρεωτικής εγγραφής. Πλέον, δεν αφορά μόνο τις Οργανώσεις Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ), αλλά και τα σωματεία γενικού σκοπού. Ειδικότερα: α) ΟΚΠ, β) κοινωφελείς φορείς, γ) σωματεία βάσει Αστικού Κώδικα, δ) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, και ε) ιδρύματα. Η εγγραφή, η οποία όπως αναφέρεται γίνεται ατελώς (χωρίς δηλαδή κάποιο άμεσο κόστος) μέσω του taxinet, θα αποτελεί προϋπόθεση για την εκπλήρωση της νομικής υποχρέωσης των φορέων ΟΚΠ να αναγγέλλουν τους εθελοντές τους στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας. Το άρθρο ορίζει επίσης τη διασύνδεση αυτής της βάσης με άλλα πληροφοριακά συστήματα, όπως το «ΕΡΓΑΝΗ II» και την ΑΑΔΕ.

Άρθρο 21

Προϋποθέσεις εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών - Αντικατάσταση περ. γ) παρ. 2 άρθρου 7

Το άρθρο 21 τροποποιεί μια συγκεκριμένη προϋπόθεση εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο ΟΚΠ, το οποίο προσφέρει φορολογικά οφέλη και άλλα προνόμια. Η αλλαγή αφορά τους περιορισμούς στην ένταξη συμβάσεων με πρόσωπα που συμμετέχουν στα διοικητικά όργανα του φορέα ή τους συγγενείς τους. Ο ισχύων νόμος (4873/2021) επέτρεπε τέτοιες συμβάσεις μόνο "με συνήθεις όρους και αποδοχές και σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των εργαζομένων κατ' έτος". Η νέα διάταξη αντικαθιστά αυτόν τον όρο. Πλέον, επιτρέπεται σύναψη συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας σε ποσοστό έως δέκα τοις εκατό (10%) των εργαζομένων ετησίως, με απόλυτο όριο όχι περισσότερες από τρεις (3) τέτοιες συμβάσεις. Επιπλέον, η αμοιβή βάσει της σύμβασης δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του εθνικού κατώτατου μισθού. Πέρα από την ως άνω τροποποίηση, το άρθρο 21 διατηρεί αμετάβλητες τις υπόλοιπες προϋποθέσεις εγγραφής, και συγκεκριμένα:

- να έχει συσταθεί τουλάχιστον τρία (3) έτη πριν από την αίτηση εγγραφής της.
- να πληροί τα ουσιαστικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας της περ. α' του άρθρου 4, ήτοι να είναι ανεξάρτητη από κράτη ή κυβερνήσεις, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους δημόσιους οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, τους εμπορικούς, συνδικαλιστικούς και επαγγελματικούς οργανισμούς και ενώσεις, τις πολιτικές οργανώσεις και τα πολιτικά κόμματα κρατικούς/πολιτικούς φορείς,
- να μην λαμβάνει ετήσια, τακτική κρατική επιχορήγηση σε ποσοστό μεγαλύτερο του τριάντα τοις εκατό (30%) επί του προϋπολογισμού της για τις λειτουργικές της δαπάνες, πλην του μισθολογικού κόστους, ή δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Άρθρο 22

Διαδικασία αρχικής εγγραφής, μεταβολής και ανανέωσης της εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 8 ν. 4873/2021)

Με το άρθρο 22 προστίθεται μια νέα ρύθμιση στη διαδικασία ελέγχου για εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο ΟΚΠ. Ορίζεται ότι η Διεύθυνση ΟΚΠ και Κοινοφελών Φορέων του Υπουργείου Εσωτερικών μπορεί πλέον να αναζητά αυτεπαγγέλτως το πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση των μελών των διοικητικών οργάνων ενός φορέα που αιτείται εγγραφή ή ανανέωση. Ο έλεγχος αφορά συγκεκριμένα αδικήματα, όπως κακουργήματα ή πλημμελήματα (π.χ. κλοπή, απάτη, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, ναρκωτικά). Το άρθρο προβλέπει εξαίρεση για την περίπτωση της καταδίκης για πλημμέλημα ναρκωτικών, όπου πλέον δεν αποτελεί αυτόματα κώλυμα, εάν το πρόσωπο έχει παρακολουθήσει πρόγραμμα αποκατάστασης και ο φορέας δραστηριοποιείται σε σχετικούς τομείς.

Άρθρο 23

Λειτουργία και δημοσιότητα των βάσεων δεδομένων - Ενσωμάτωση μη ψηφιακών ειδικών μητρώων στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 9 ν. 4873/2021

Το άρθρο 23 επεκτείνει τις δυνατότητες διασύνδεσης και ενσωμάτωσης των βάσεων δεδομένων. Πρώτον, προστίθεται ρητά ότι η διασύνδεση με άλλα συστήματα θα γίνεται με διασφάλιση της αρχής «μόνον άπαξ» (Once Only Principle), ώστε να αποφεύγεται η επανεισαγωγή των ίδιων

δεδομένων από τους φορείς. Δεύτερον, προβλέπει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης υφιστάμενων μη ψηφιακών ειδικών μητρώων που τηρούνται από άλλους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης στη Δημόσια Βάση Δεδομένων ΟΚΠ. Τέλος, ρητά αναφέρει ότι η πρόσβαση σε τέτοια εσωτερικά μητρώα θα έχουν μόνο εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες για λόγους εφαρμογής της νομοθεσίας.

Άρθρο 24

Επανεγγραφή στο Ειδικό Μητρώο Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών - Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 4873/2021

Το άρθρο 24 τροποποιεί και εξειδικεύει τη διαδικασία των κυρώσεων και της επανεγγραφής στο Ειδικό Μητρώο ΟΚΠ. Οι αλλαγές είναι: α) Προσθήκη της προθεσμίας «εντός τριάντα (30) ημερών» μετά το πέρας της ποινής αναστολής, μέσα στην οποία ο φορέας πρέπει να συμμορφωθεί, διαφορετικά διαγράφεται. β) Εξειδίκευση της διαδικασίας είσπραξης οφειλών μετά τη διαγραφή, αναφέροντας συγκεκριμένα τους Κώδικες Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και Φορολογικής Διαδικασίας. γ) Εισαγωγή νέας προϋπόθεσης για επανεγγραφή μετά από διαγραφή: ο φορέας πρέπει να υποβάλει νέα αίτηση αρχικής εγγραφής και να καταβάλει παράβολο ύψους 400 ευρώ υπέρ του Δημοσίου.

Άρθρο 25

Διαλειτουργικότητα του Μητρώου για Σωματεία - Τροποποίηση άρθρου 33 ν. 5027/2023

Το άρθρο 25 τροποποιεί σημαντικά τον ν. 5027/2023 για το Μητρώο Σωματείων. Οι κύριες αλλαγές είναι: α) Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής: Το μητρώο πλέον αφορά όλα τα σωματεία βάσει του Αστικού Κώδικα (άρθρα 61-106), και όχι μόνο εκείνα "γενικού σκοπού". β) Αυτονομία του Μητρώου: Διαχωρίζεται από τη Δημόσια Βάση Δεδομένων ΟΚΠ και γίνεται ξεχωριστό, αυτόνομο ηλεκτρονικό σύστημα προσβάσιμο μέσω gov.gr. γ) Σύνδεση με φορολογικές και οικονομικές διαδικασίες: Εισάγεται νέα ρήτρα (παρ. 1B) που ορίζει ότι η μη εγγραφή ή μη επικαιροποίηση στοιχείων στο μητρώο θα εμποδίζει την ολοκλήρωση της φορολογικής δήλωσης εισοδήματος (άρθρο 68 ΚΦΕ) και θα αποκλείει την απόκτηση οποιασδήποτε οικονομικής ενίσχυσης από το Δημόσιο.

Άρθρο 26

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Το άρθρο 26 παρέχει την εξουσιοδότηση για την έκδοση των απαραίτητων κανονιστικών πράξεων για την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων. Ειδικότερα, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης θα καθοριστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας του Παρατηρητηρίου του Άρθρου 20. Επίσης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης θα ρυθμιστεί η διαδικασία μεταφοράς (μετάπτωσης) δεδομένων από τα μητρώα σωματείων που τηρούνται σήμερα από τα δικαστήρια, στο νέο ηλεκτρονικό σύστημα.

Άρθρο 27

Μεταβατική διάταξη

Η μεταβατική διάταξη του Άρθρου 27 έχει συγκεκριμένο και περιορισμένο αντικείμενο. Αφορά αποκλειστικά αποσπάσεις προσωπικού για λόγους συνυπηρέτησης που είχαν διενεργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» (παρ. 4B του άρθρου 91 του ν. 4583/2018) και είχαν ολοκληρωθεί πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νομοσχεδίου. Για αυτές τις συγκεκριμένες περιπτώσεις, ορίζεται ότι θεωρούνται νόμιμες, αποτρέποντας έτσι τυχόν αβεβαιότητες ή αμφισβητήσεις νομιμότητας.

Άρθρο 28

Καταργούμενες διατάξεις

Το άρθρο 28 προβλέπει τη ρητή κατάργηση προηγούμενων νομοθετικών διατάξεων που αντικαθίστανται από το νέο σύστημα. Συγκεκριμένα, καταργείται το Άρθρο 52 του νόμου 4919/2022, το οποίο προέβλεπε τη σύσταση ενός «Μητρώου Μη Εμπορικής Οικονομικής Δραστηριότητας (Μ.Μ.Ε.Ο.Δ.)». Καταργείται επίσης η παρ. 19 του Άρθρου 57 του ίδιου νόμου, η οποία περιείχε εξουσιοδοτικές διατάξεις σχετικές με το Μ.Μ.Ε.Ο.Δ. Η κατάργηση αυτή επιβεβαιώνει ότι το νέο «Παρατηρητήριο» του Άρθρου 20 αντικαθιστά πλήρως τον προηγούμενο σχεδιασμό για ξεχωριστό μητρώο μη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Παρατηρήσεις επί των άρθρων 20-28

Ο πυρήνας των ρυθμίσεων που προβλέπουν τα άρθρα 20 έως 25 αφορά στη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πλατφόρμας, την ενοποίηση και διασύνδεση υφιστάμενων βάσεων δεδομένων και τη ρύθμιση της διαδικασίας εγγραφής και παρακολούθησης των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών αλλά και ευρύτερα των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων. Θεωρητικά, η επιλογή της ενοποίησης και της διαλειτουργικότητας υπηρετεί την ενίσχυση της διαφάνειας, τη βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας και την απόκτηση μιας συνεκτικής εικόνας των μη κερδοσκοπικών φορέων. Στην πράξη όμως, όπως δυστυχώς κατ' επανάληψη έχουμε βιώσει, οδηγεί στη δημιουργία νέων γραφειοκρατικών βαρών και κυρώσεων, χωρίς να λύνονται τα θεμελιώδη προβλήματα της διαφάνειας και των υποδομών, αλλά και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες των υπόχρεων.

Ένα κεντρικό ζήτημα που ανακύπτει αφορά την αλληλεπίδραση του νέου πλαισίου με το ήδη ιδιαίτερα σύνθετο πλέγμα ψηφιακών υποχρεώσεων που βαρύνει σήμερα τα σωματεία και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Οι φορείς αυτοί καλούνται ήδη να συμμορφώνονται με πολλαπλές και παράλληλες ψηφιακές απαιτήσεις, μέσω πλατφορμών όπως το Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, καθώς και σειρά άλλων ειδικότερων ψηφιακών μητρώων. Κάθε σύστημα έχει τις δικές του απαιτήσεις, τα δικά του χρονοδιαγράμματα και τις δικές του δυσβάσταχτες κυρώσεις. Έχουν όμως σωρευτικά και όλα εκείνα τα στοιχεία που δίνουν πλήρη εικόνα για κάθε οργανισμό.

Υπό αυτό το πρίσμα, ανακύπτει εύλογα το ερώτημα γιατί τα απαιτούμενα στοιχεία δεν αντλούνται εξ ολοκλήρου από τις ήδη υφιστάμενες βάσεις δεδομένων του Δημοσίου, στις οποίες οι φορείς έχουν κατά κανόνα ήδη υποβάλει τις ίδιες ή συναφείς πληροφορίες. Η μη πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων αυτών πηγών εγείρει ζητήματα αποτελεσματικότητας και αναλογικότητας, καθώς το μόνο που προσφέρει είναι επιβάρυνση των φορέων με πρόσθετες διοικητικές υποχρεώσεις, αντί για ουσιαστική απλούστευση και μείωση της γραφειοκρατίας.

Παράλληλα, ανακύπτει και ζήτημα σαφήνειας, ιδίως σε σχέση με το άρθρο 25 και την τροποποίηση του άρθρου 33 του ν. 5027/2023. Η αντικατάσταση της αναφοράς στα «Σωματεία Γενικού Σκοπού» με τη γενικότερη διατύπωση «σωματεία που συστήνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τα άρθρα 61 έως 106 του Αστικού Κώδικα» διευρύνει μεν τεχνικά το πεδίο εφαρμογής, ταυτόχρονα όμως δημιουργεί ερμηνευτικά ερωτήματα. Η έννοια του «γενικού σκοπού» στο υφιστάμενο καθεστώς είχε συγκεκριμένο περιεχόμενο και λειτουργούσε διακριτά από άλλες κατηγορίες σωματείων. Η νέα διατύπωση, ενδέχεται να προκαλέσει ασάφεια ως προς τα κριτήρια υπαγωγής, εποπτείας και εφαρμογής των υποχρεώσεων, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη σαφή και συνεπή εξειδίκευση μέσω των κανονιστικών πράξεων εφαρμογής.

Η ασάφεια εντείνεται όταν αυτή η αλλαγή εξεταστεί σε συνδυασμό με όσα αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 20. Στο άρθρο 20 ορίζεται ότι στο νέο «Παρατηρητήριο Ο.Κοι.Π. και Λοιπών Φορέων Μη Εμπορικής Οικονομικής Δραστηριότητας» θα αποτελεί λειτουργικό του μέρος «το Μητρώο του άρθρου 33, περί σύστασης μητρώου για σωματεία γενικού σκοπού».

Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης η ικανότητα των μικρότερων, εθελοντικά διοικούμενων σωματείων να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις. Πολλοί φορείς δεν διαθέτουν μόνιμο διοικητικό προσωπικό. Η διαχείριση πολλαπλών ψηφιακών υποχρεώσεων, η τακτική επικαιροποίηση στοιχείων και η συμμόρφωση με διαφορετικές διαδικασίες ελέγχου αποτελούν σημαντικό διοικητικό βάρος για αυτές τις οργανώσεις. Η επιτυχία τέτοιων παρεμβάσεων προϋποθέτει την ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου και προσβάσιμου πλαισίου υποστήριξης, που να περιλαμβάνει σαφή διαδικαστικά εγχειρίδια, εκπαιδευτικές δράσεις, λειτουργική τεχνική βοήθεια και επαρκή μεταβατική περίοδο προσαρμογής πριν από την ενεργοποίηση κυρώσεων.

Εξίσου σημαντικό είναι, το ζήτημα των κυρώσεων, όπως προβλέπεται κυρίως στα άρθρα 24 και 25 και απαιτεί προσεκτική εξέταση. Και τούτο γιατί η εφαρμογή τους οφείλει να είναι αναλογική και να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές δυσκολίες συμμόρφωσης. Μια άκαμπτη και αυτοματοποιημένη επιβολή κυρώσεων για καθαρά διαδικαστικές παραλείψεις, χωρίς στάδιο προειδοποίησης, ή δυνατότητα διόρθωσης, ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις, ιδίως για μικρούς φορείς που ενεργούν καλώςιστα. Οι κυρώσεις οφείλουν να επιβάλλονται κατόπιν ουσιαστικής εξέτασης των πραγματικών περιστατικών και όχι αυτοματοποιημένα, αποκλειστικά λόγω τυπικών ή χρονικών παραλείψεων, όπως η απώλεια προθεσμιών εγγραφής ή επικαιροποίησης στοιχείων.

Με βάση τα προαναφερόμενα η ΟΚΕ προτείνει τα εξής:

- Ρητή αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής, ώστε να μην καλύπτει αδιακρίτως το σύνολο των μη κερδοσκοπικών, ή συλλογικών φορέων. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η εξομείωση φορέων με διαφορετικό θεσμικό ρόλο και λειτουργία.
- Παράλληλα, είναι αναγκαίο να προβλεφθεί επαρκής μεταβατική περίοδος πριν από την πλήρη ενεργοποίηση των υποχρεώσεων και των συνεπειών μη συμμόρφωσης. Η περίοδος αυτή θα πρέπει να αξιοποιηθεί για την εκπαίδευση και ενημέρωση των φορέων, καθώς και για την τεχνική και οργανωτική προσαρμογή τους στο νέο πλαίσιο.
- Επιπλέον, το σύστημα κυρώσεων θα πρέπει να αναμορφωθεί, ώστε να βασίζεται στην αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών και όχι σε αυτοματοποιημένη ενεργοποίηση καθαρά διαδικαστικών παραλείψεων, όπως η απώλεια προθεσμιών εγγραφής, ή επικαιροποίησης στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση, κρίνεται σκόπιμο να προβλέπεται κλιμακούμενος μηχανισμός συμμόρφωσης, με στάδιο προειδοποίησης και εύλογο χρόνο διόρθωσης πριν από την επιβολή σοβαρών συνεπειών.

- Τέλος, για λόγους θεσμικής συνέπειας και σεβασμού του ρόλου τους θα πρέπει να είναι σαφές ότι στο πεδίο εφαρμογής δεν συμπεριλαμβάνονται οι Εθνικοί Κοινωνικοί Εταίροι, οι οργανώσεις τους (ομοσπονδίες, σωματεία, ενώσεις κλπ), καθώς και οι συνδεδεμένοι με αυτούς φορείς, όπως ινστιτούτα, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης και λοιπές δομές. Οι φορείς αυτοί διαθέτουν ήδη ειδικό θεσμικό καθεστώς, ενώ διαδραματίζουν διακριτό ρόλο στη χάραξη και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών, γεγονός που καθιστά την υπαγωγή τους στο υπό συζήτηση καθεστώς αδικαιολόγητη και καταχρηστική.

Άρθρο 31

Κατάργηση σχολικών επιτροπών και μεταφορά αρμοδιοτήτων στους δήμους

Η κατάργηση των σχολικών επιτροπών και η μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους στους δήμους συνιστά θεσμική μεταβολή στον τρόπο διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης των σχολικών μονάδων. Η διαδικασία αυτή δεν εισάγεται για πρώτη φορά με το παρόν νομοσχέδιο, αλλά έχει ήδη ξεκινήσει με τον ν. 5056/2023, ο οποίος καθιέρωσε την κατάργηση των σχολικών επιτροπών ως γενικό κανόνα. Στο πλαίσιο εκείνης της ρύθμισης προβλέφθηκε περιορισμένη μεταβατική εξαίρεση αποκλειστικά για δήμους με περισσότερες από 100 σχολικές μονάδες, στους οποίους δόθηκε η δυνατότητα διατήρησης των σχολικών επιτροπών. Το άρθρο 31 του παρόντος νομοσχεδίου έρχεται να καταργήσει και την εν λόγω μεταβατική εξαίρεση, καθιστώντας τη μεταφορά των σχετικών αρμοδιοτήτων στους δήμους καθολική. Με τον τρόπο αυτό, η διαχείριση των οικονομικών των σχολικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένων των μισθώσεων των σχολικών κυλικείων και των συμβάσεων με προμηθευτές, συγκεντρώνεται οριστικά στο επίπεδο της δημοτικής διοίκησης.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η κατάργηση των Σχολικών Επιτροπών δημιουργεί εύλογους προβληματισμούς σχετικά με τη συνέχεια και την επάρκεια της υποστήριξης των σχολικών μονάδων, καθώς πολλά σχολεία λειτουργούν με περιορισμένους πόρους. Οι Σχολικές επιτροπές δεν αποτελούν απλώς διοικητικές δομές, αλλά θεσμούς ζωτικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία των σχολείων, οι οποίοι διασφαλίζουν την άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων, κυρίως σε περιπτώσεις όπου η κεντρική κρατική ανταπόκριση υστερεί.

Με την κατάργηση του θεσμού αυτού, πολλά σχολεία οδηγούνται να βρεθούν αντιμέτωπα με αυξημένη γραφειοκρατία και βασικές καθυστερήσεις στην κάλυψη βασικών τους αναγκών, ενώ η ευθύνη μεταφέρεται σε ήδη επιβαρυνμένες και υποστελεχωμένες Υπηρεσίες των Δήμων όπως οι Οικονομικές και Τεχνικές Υπηρεσίες. Εξάλλου το νομοσχέδιο δεν συνοδεύεται με στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι η συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων στο επίπεδο του δήμου θα οδηγήσει σε ταχύτερες διαδικασίες, καλύτερη οικονομική διαχείριση ή αποτελεσματικότερη κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων. Χωρίς να υπάρχει συστηματική αποτίμηση, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι η συγκέντρωση των διαδικασιών έγκρισης δαπανών σε επίπεδο δήμου θα περιορίσει τη δυνατότητα άμεσης αντιμετώπισης καθημερινών αναγκών συντήρησης και μικροεπισκευών, γεγονός που θα συμβάλλει στη σταδιακή υποβάθμιση των σχολικών υποδομών και την λειτουργία των σχολικών μονάδων γενικότερα. Υπό αυτό το πρίσμα δεν γίνεται αντιληπτή η σκοπιμότητα αυτής της ρύθμισης.

Άρθρο 32

Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών προς δήμους

Με το άρθρο 32, και ειδικότερα με την τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 5143/2024, ενισχύεται το πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών προς τους δήμους. Η ρύθμιση αυτή διευκολύνει την ένταξη οφειλετών σε σχήματα ρύθμισης και περιορίζει τον κίνδυνο επιβολής αναγκαστικών μέτρων είσπραξης.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι πρόκειται για θετική ρύθμιση η οποία όμως δεν συνεισφέρει ιδιαίτερα στην επίλυση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Άρθρο 33

Μεταφορά του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς στο Υπουργείο Εσωτερικών

Το άρθρο 33 προβλέπει τη μεταφορά της λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ) στο Υπουργείο Εσωτερικών και συνοδεύεται από την τροποποίηση σειράς διατάξεων του ν. 4830/2021. Στόχος της ρύθμισης είναι η ενίσχυση της εποπτείας, ο καλύτερος συντονισμός και η αποτελεσματικότερη διαχείριση του μητρώου.

Οι κτηνίατροι διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη λειτουργία του ΕΜΖΣ, καθώς είναι υπεύθυνοι για την καταχώριση στοιχείων ταυτοποίησης ζώων, εμβολιασμών και μεταβολών ιδιοκτησίας. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η αλλαγή του φορέα διαχείρισης ενδέχεται να επιφέρει μεταβολές στην ψηφιακή πλατφόρμα και στις διαδικασίες καταχώρισης, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον διοικητικό φόρτο, ιδίως εάν οι νέες διαδικασίες δεν είναι επαρκώς λειτουργικές, ή φιλικές προς τον χρήστη. Παράλληλα, ενδέχεται να εντατικοποιηθούν οι έλεγχοι συμμόρφωσης, με κίνδυνο επιβολής κυρώσεων για τυπικές παραλείψεις. Οι επιπτώσεις αυτές αφορούν τόσο τα ιδιωτικά κτηνιατρεία, όσο και τους κτηνιάτρους που εργάζονται σε δημοτικές δομές, ή συνεργάζονται σε προγράμματα στειρώσεων και υιοθεσιών.

Άρθρο 34

Ενίσχυση της Ειδικής Γραμματείας Ζώων Συντροφιάς

Με το άρθρο 34 ενισχύεται ο ρόλος της Ειδικής Γραμματείας Ζώων Συντροφιάς, η οποία εντάσσεται ρητώς στις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχετικού πλαισίου. Η ρύθμιση αυτή μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της συνοχής των πολιτικών για τα ζώα συντροφιάς και στον καλύτερο συντονισμό μεταξύ κεντρικής διοίκησης και δήμων.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η επιτυχία της ενίσχυσης αυτής εξαρτάται από την ικανότητα της Ειδικής Γραμματείας να παρέχει σαφείς οδηγίες, πρακτική καθοδήγηση και ουσιαστική υποστήριξη τόσο προς τους επαγγελματίες (ιδίως τους κτηνιάτρους) όσο και προς τους δήμους που καλούνται να εφαρμόσουν το πλαίσιο στην πράξη.